

הרב אברהם שלמה כ"ץ

בן הגאון אבדק"ק סאטמאר שליט"א
קרית יואל בני ברק

טלטול כלי שמלאכתו לאיסור בשבת לצורך 'גופו', כשאין ברור לו בוודאות שאכן בסוף יצליח להשתמש בה לצורך גופו

להשתמש עם הכלי עבור מלאכת ההיתר באם עכ"פ רצונו וכוונתו הוא להשתמש בה עבור דבר ההיתר ושכמציאות הדברים נצרך להיות כן שהכלי יעשה את מלאכת ההיתר עבורו. אמנם בכדי שלא להפטר בלא כלום בלא שום ראיות לזה, אביא כמה דיוקים שהם 'כדמות וכעין' ראיות הנלענ"ד בזה לדייק מדברי כמה מן הראשונים והאחרונים לדין זה.

א.

מהיתר טלטול מחט של יד ליטול בה את הקוץ,

יש להוכיח להתיר בנד"ד בכל ענין (א) ראשון לציון יעויין בדברי המשנה מסכת שבת (קכב:): נוטל אדם קורנס לפצע בו את האגוזין, קרדום לחתוך בו את הדבילה, מגירה לגור בה את הגבינה, מגריפה לגרוף בה את הגרוגרות, את הרחת ואת המלגז לתת עליו לקטן, את הכוש ואת הכרכר לתחוב בו, מחט של יד ליטול בו את הקוץ, ושל סקאים לפתוח בו את הדלת, עד כאן. הרי פרט המשנה שמונה דוגמאות שלמעשה כמעט כולם מהם אכן דרך כלל קרוב לוודאי שהכלי המדובר יעשה את פעולת ההיתר שאותה הוא רוצה עתה, כי דרך כלל, קורנס סתם ורגיל פוצע אגוזין, ודרך כלל קרדום טוב אכן חותך הדבילה וכו', אבל בהא דטלטול "מחט ליטול בו את הקוץ" הרי מאן יימר שהמחט אכן יוציא את הקוץ, היות שסתם כל קוץ הוא דק מאוד וכן מפני דקותו הוא חודר היטב לתוך

בס"ד, יום ד' תולדות כ"ו חשון שנת תשע"א לפ"ק.

כבוד ידידי האברך החשוב, ספרא חכימא, יושב באהלה של תורה, בחשיכה כאורה, חו"ב טובא וכו', הרה"ג רבי גמליאל הכהן ראבינאוויטש שליט"א, מפה בני ברק יצ"ו.

אחדשה"ט באה"ר.

את מכתב שאלתו קיבלתי בחודש אייר העבר עלינו לטובה ועד עתה לא אסתייע מילתא בעדי לענות לו ואתו הסליחה. ומפני קוצר הפנאי וכן מפני שלא מצאתי די באר בענין שאלתו בדברי הראשונים והאחרונים, אמרתי להשיב לו בקוצר אמרים.

שאלתו היה על דבר הנפסק באורח חיים סימן ש"ח (סעיף ג') דכלי שמלאכתו לאיסור מותר לטלטלו בשבת לצורך גופו ומקומו, כגון לטלטל קורנוס לפצוע בו אגוזים וכדומה. האם בהיתר הטלטול דלצורך גופו נצרך שידע בוודאי שאכן הכלי שמל"א יועיל לו לצורך גופו של השתמשות ההיתר שעבורה הוא מטלטל עתה את הכלי שמלאכתו לאיסור, או שגם אם אין ברור לו מראש שיצליח לעשות מלאכת ההיתר עם גוף הכלי שמל"א אבל עכ"פ כוונתו ורצונו הוא למען שהכלי ישמש לו את מלאכת ההיתר, דגם אז כבר מותר לטלטל הכלי שמל"א עבור השתמשות זו, ע"כ תוכן שאלתו.

הנה לענ"ד נראה הדבר פשוט שמותר לטלטל את הכלי שמלאכתו לאיסור אף בכהאי גוונא, כי מה לן בזה אם לא יצליח לבסוף

בהמשך, ראייתו לזה גם מדברי הפמ"ג בסימן רס"ה (משב"ז סק"א) שאסר טלטול כלי שמל"א לצורך גופו כשאינו צריך לו בשבת, ומשמע דהא כל שצריך לו בשבת מיקרי לצורך גופו, ואם כן הוא הדין כשצריך להכלי בשבת מותר לטלטלו כדי שלא תשבר או כדי שלא תגנוב, עכתו"ד שם.

והנה מדמדייק בריש דבריו דהיתר טלטול הכלי שמל"א גם בכמה שעות מקודם וכדו' מחמה לצל במטרה שלא תשבר או לא תגנוב ואז יוכל לאחר כך להשתמש בה לצורך גופו, הוא משום "דגם זה מיקרי לצורך גופו" כיון שרוצה להשתמש בה היום, הרי לכאורה יש לדייק 'כעין' ראי' גם לעניינינו. דאם תימצי לומר לאסור בנידון שאלתינו כל שאינו ברור לו שאכן ייעשה 'הלצורך גופו' שעבורו הוא מטלטל את הכלי שמל"א, אם כן גם בענין טלטול הכלי שמל"א כמה שעות מקודם 'מחמה לצל' (שמשום הא גרידא, אסור בסתם כך טלטול הכשמל"א) שבעצם זהו ה'לצורך גופו' [אחר שעל ידי הטלטול הזה, אכן יוכל אח"כ להשתמש בה באמת לצורך גופו, ואי לאו האי טלטול יש חשש שיגנוב ושוב לא יהיה כאן כלי כלל במה שיוכל להשתמש בה לצורך גופו] גם כן נימא הכי, דאיך מותר לו לטלטל הכלי הרבה זמן מקודם 'לצורך גופו' (דמחמה לצל) כשאינו ברור לו כלל שהכלי אכן תגנוב או תשבר, ויתכן שאף אם לא היה מטלטלה כמה שעות מקודם מחמה לצל גם

הבשר עד שמעשים בכל יום במציאות החיים שרואים כמה עמלים אנשים להוציא משרם קוץ המכאיב להם ואינם מצליחים להוציאו אף עם הכלים המיוחדים לזה כהיום ושהם מאוד חדים בראשיתם כדי לתפוס את הקוץ, מחמת שהקוץ נשמט להם כל פעם מלהתפס בכלי, וכל שכן שבמחט של יד מי יערב לנו 'שבוודאי' יוציא לו את הקוץ. ומדהמשנה התירה דבר זה הרי אפשר למישמע מינה שפשוט הדבר שברגע שמטלטל כלי שמל"א במטרה לשמש בה מעשה היתר בשבת, עצם זה כבר נקרא 'לצורך גופו' אף אם אין הדבר ברור מראש שהפעולה עם הכשמל"א אכן תצליח.¹

ב.

מהיתר טלטול כלי שמל"א אף מחמה לצל במטרה שאח"כ יוכל להשתמש בה לצורך גופו, ג"כ יש להוכיח בעין ראייה לנר"ד

(ב) מצאתי בתהלה לדוד בסימן ש"ח (סק"ה בד"ה ולכאורה) שכתב בא"ד וזה לשונו: ולכאורה אם צריך הכלי בשבת להשתמש בו מותר לטלטלו מקודם מחמה לצל כדי שלא תשבר או כדי שלא תגנוב, דגם זה מיקרי לצורך גופו כיון שרוצה להשתמש בה היום, וכן מוכח לכאורה התם בגמרא בהא דאמרינן חזי לאורחים, ע"ש וכו', עיין שם

1 מה שהעירני אברך אחד להביא ראיה גם מהא דטלטול הרחת והמלגו לתת עליו לקטן, דמזה ג"כ מוכח דמותר אף אם שהרי אין ידוע "אם הקטן ירצה לאכול כלל בזה" ואז ממילא יחברר שלא טלטלה 'לצורך גופו' כלל. הנה זה אינו ראיה כלל, כי פשוט כביעתא בכוחאא שגם על הצד אם היינו אוסרים את טלטול הכשמל"א בנידון שאלתכם עד שידע מראש בבירור וכו', אין אופן זה דומה להא כי באמת מטלטלה לצורך גופה דהיינו לתת בזה אוכל להקטן וידוע בוודאי שהכלי הזה אכן יעשה הפעולה הנצרכת, ומה שהקטן אולי לא ירצה לאכול בזה אין זה קשור כלל 'לצורך גופו', והבן.

וכמו שלא נוכל להביא ראיה לעניינינו מחידוש הגרעק"א וצ"ל (סימן ש"ו על המג"א סקט"ו בד"ה וא"כ צריך עיון) להתיר לשלוח לחתן ביום חתונתו בשבת "נרות כסף" שלא הדליקו בו באותו השבת, "דמשום שמחת חתן מיקרי צורך גופו", עכתו"ד עיי"ש היתר. והרי אולי לא ישמח החתן כלל במתנה זו מכל מיני סיבות השייכים אצל הרגשות של כל אדם ואדם, ואז ממילא יחברר דהטלטול לא היה 'לצורך גופו'. והרי בזה פשוט הדבר שאין מקום כלל לומר כן, כי השולח והמטלטלה אל החתן שנתכוין לקיים בזה שמחת חתן הוא וודאי טלטלה 'לצורך גופו', ופשוט הוא, והוא הדין בטלטול הרחת להאכיל הקטן, ופשוט הוא שלא היה צריך לכתבה אלא מפני שראיתי טועין בזה כתבתי זאת לאפוקי מיני.

ד.

בעין ראייה להתיר בנד"ה,

מהיתר הפמ"ג ללבוש התפילין בשבת
בקמיע לשמירה

(ה) עוד כדמות ראייה נחמד נראה לי להביא מדברי הפרי מגדים בסימן ש"ח. בהקדם מה שכתב הרמ"א בסימן ש"ח (ס"ד): ותפילין אין לטלטלם כי אם לצורך, עד כאן. והטו"ז (שם סק"ג) וכן המג"א (שם סקי"א) כתבו דתפילין הוי כלי שמלאכתו לאיסור היות שאסור להניחו בשבת ולכן אין לטלטלו בשבת כי אם לצורך גופו. ועיין שם בדברי השולחן ערוך הרב (סי"ט) שכתב בזה הלשון: התפילין דינן כספרי הקודש וכו' לפיכך אסור לטלטלן אפילו לצורך עצמן כגון להצניען שלא יגנבו וכו', אבל "לצורך גופן" כגון "בשביל שישמרוהו מן המזיקין" או לצורך מקומן, מותר לטלטלן כדין כלי שמלאכתו לאיסור, שמכל מקום יש עליהן תורת כלי ומלבוש שהרי היוצא בהן לרשות הרבים פטור הואיל והן דרך מלבוש ותכשיט כמ"ש בסימן ש"א, עכ"ד. ומקורו מהא דאיתא במסכת ברכות (סוף כג.): ואמר רבה בר בר חנה, כי הוה אזלינן בתרי' דר' יוחנן כי הוה בעי למיעל לבית הכסא וכו' כי הוה נקט תפילין לא הוה יהיב לן, אמר הואיל ושרונהו רבנן (לאוחזן בידו משום שמירתן, רש"י שם בד"ה אמר), ננטרן (ישמרוני. אכניסם עלי וישמרוני מן המזיקין, שם ד"ה ננטרן). הרי אכן מוכח משם בפשטות דתפילין הוא שמירה מן המזיקין בבירור. וכן כתב במשנה ברורה שם (סקכ"ד) בקצרה, עיין שם.

האמנם הפרי מגדים שם (אשל אברהם סקי"א) גם כן כתב כרעיון זה אבל בסגנון אחר, וזה לשונו באמצע דבריו שם: דאף להניח תפילין בשבת אסור, במניחו לשם מצוה ואות. הא לשום שמירה כקמיע שרי בבית, עי' מג"א אות נ"ז יעו"ש, עכ"ד².

כן לא היתה נגנבת ולא נשברת והיה יכול לטלטלה כשנצרך לה באמת לצורך גופו 'ממש' ואז יתברר הדבר למפרע שכל הטלטול שמכמה שעות מקודם בסברא 'לצורך גופו' - באמת לא היה לצורך גופו כלל, כי במציאות הדברים הרי לא מילא לו טלטול הכלי את פעולתו הנצרכת לו אז. ומדמתיר בזה יש ללמוד באפשר כעין ראי' להתיר גם בנד"ד.

ג.

מדויק מלשונות רש"י הק' וכן מלשון
השו"ע הרב, להתיר בנד"ד בכל ענין

ג) בעיון בלשון קדשו של רש"י הק' בכל מהלך הסוגיא במסכת שבת שם (קכב: - קכד:), בדברים המתחילים: לצורך גופו. דבר שמלאכתו לאיסור. וחזרו והתירו. לצורך גופו. ודבר שמלאכתו נראה כסדר כהנ"ל, היות שרש"י כתב כסדר "דאם צריך לו" (להכשמל"א) בשבת לגופו למלאכה אחרת של היתר מותר לטלטלה. והרי בנד"ד אכן באמת צריך לו האדם להכלי למלאכת ההיתר, ומה שאולי בסוף לא יצליח להשתמש בה למלאכת ההיתר אין זה מענינו ואין זה מגרע מעצם היתר הטלטול עבור ענין זו.

ד) וכן יעויין בלשונו המזוקק של השולחן ערוך הרב (סימן ש"ח ס"ד) באמצע דבריו שכתב בזה הלשון: אלא שמלאכתם לאיסור ומקפיד עליהם מלהשתמש בהם תשמיש אחר וכו' אסור לטלטלו אפילו לצורך מקומו דהיינו שצריך להשתמש איזה תשמיש במקום שכלי זה מונח שם, או לצורך גופו דהיינו שנמלך להשתמש איזה תשמיש בגוף כלי זה וכו', עכ"ד, עי"ש עוד. והרי בנידון שאלתינו הכא הרי אכן איכא תנאי זה שנמלך להשתמש איזה תשמיש בגוף כלי זה, ומה שיהיה בסוף האם יצליח לעשות כמו שנמלך או לא, אין זה מענינו כבר, והבן.

שמיקל בכרמלית ודלא כהמג"א. ובספר שלחן עצי שטים פסק ג"כ דמותר לצאת לכרמלית בסתם קמיע שלא בדקוהו ולא הועיל. אבל בקמיע שאינו מומחה ודאי, אף לכרמלית אסור, עכ"ד המשנ"ב.

הארכתי בציטוט כל לשונות האחרונים הנ"ל מחמת דמכולם יוצא ביאור המדובר שם: דמדובר בקמיע שאינו מומחה לא לכאן - שבדקוהו ואכן הועיל בוודאי, ולא לכאן - שבדקוהו ולא הועיל כלל בוודאי. אלא ספק מומחה הוא שמא היא מרפאת ושמא לא, ולכן לרשות הרבים לכולי עלמא "אסור" לצאת בה ודלא כקמיע מומחה שבסימן ש"א שמותר לצאת בה אף לרה"ר, ורק בחצר לכולי עלמא מותר לטלטלה, ולענין כרמלית מחלוקת הוא. אבל עכ"פ נראה שסיבת הדברים שהותר לטלטלו הוא רק משום דהגם שאינו מומחה היא אבל עדיין יש תקוה וצד דשמא היא כן מרפאת.

ומדהפמ"ג דימה דין טלטול התפילין כשמטרת לבישת התפילין עליו הוא "לשם שמירה כקמיע", לדין קמיע שאינו מומחה דכתב המג"א בסקנ"ז להתיר עכ"פ לטלטלה בבית, הרי משמע דאכן המדובר, שהאדם לובש התפילין - לא עבור שמירה סתם מהמזיקין שעל זה משמע בגמרא דוודאי שמירה הוא מהמזיקין, אלא מטרת לבישתה הוא על מנת שישמש לו כקמיע לרפאות חוליו רח"ל וכדומה, ושעל זה אין וודאות שהתפילין תרפאהו והוא כקמיע שאינו מומחה 'דשמא' היא מרפאת, ולכן לרה"ר בוודאי אסור לצאת בה ואף לכרמלית ג"כ אסור, ובכל זאת מותר לו לטלטלה כיון דטלטול זה נחשב לצורך גופו³.

ומדציין להמג"א סקנ"ז נביא בקצרה מהנכתב שם. דהנה שם כתב המחבר (סעיף ל"ג): קמיע שאינו מומחה אע"פ שאין יוצאין בו מטלטלין אותו, ע"כ. ועל זה כתב המג"א שם (סקנ"ז) וזה לשונו: מטלטלין אותו, משמע דלצאת בו לכרמלית אסור, דאל"כ למה איצטריך למימר שמטלטלין, וכן מוכח מלשון רש"י וז"ל, ולא בקמיע שאינו מן המומחה, הא במומחה שרי דתכשיט הוא לחולה, משמע דשאינו מומחה לאו תכשיט הוא אלא דאינו חייב חטאת דשמא היא מרפאת. ורש"ל בתשובה כתב דאף באינו מומחה הוי תכשיט ושרי לכרמלית, וצריך עיון דאם כן אף לרשות הרבים לישתרי וכו', אלא על כרחך כמ"ש הוא עיקר, וכן כתב התניא שאפילו במקום שאין ר"ה אסור להוליך הטבעות שכתובין בהם אותיות לרפואה ואין בהם חותם אם לא נתמחו היטב וכו', עכ"ד המג"א. וכן עיין שם בדברי השו"ע הרב (סעיף ע"א) וזה לשונו: קמיע שאינו מומחה אע"פ שאין יוצאין בו מחשש שמא אין מועיל כלום ואין תורת תכשיט עליו וא"כ אין עליו תורת כלי כלל שהרי אינו ראוי לכלום אף בחול וכו', אעפ"כ מותר לטלטלו מפני שלא חששו לכך אלא לענין איסור הוצאה אבל לא לענין איסור טלטול. ואם מותר לתלותו עליו בבית ובחצר נתבאר בסימן ש"ג, עכ"ד הרב. אמנם עיין שם במשנה ברורה (ס"ק קכ"ט) וזה לשונו: שאין יוצאין בו, היינו לרשות הרבים אבל לכרמלית שרי, דאף לרה"ר ליכא חיוב חטאת דדרך מלבוש הוא ולא אסור רק מדרבנן וממילא בכרמלית שרי לפי מה שנוהגין האידנא כסברא אחרונה לעיל בסימן ש"ג ס"ח, כן כתב בספר א"ר וכן צידד ג"כ בספר תו"ש להורות כמהרש"ל

2 וכן כתב גם שם במשב"ז סק"ג בא"ד בזה הלשון: וי"ל דלהניח בפרהסיא או לשם מצוה אסור, אבל אם מניחן כן לשמירה בעלמא כקמיע וכדומה אין איסור אף להמחבר בסימן ל"א, ומשום הכי לא הוה מוקצה וכו', עכ"ד.

3 והגם דלגבי יציאה לרה"ר אינו נראה נפק"מ להלכה בין אם לבישת התפילין הוא 'לשמירה מהמזיקין' - וכהשו"ע הרב או 'לשמירה כקמיע' - וכהפמ"ג, שהרי גם להשו"ע הרב אסור לצאת בה לרה"ר וכמבואר בדבריו בסימן ש"א ס"ג ובסימן ש"ח ס"ט, וכן להפמ"ג ג"כ אסור לצאת בה לרה"ר מחמת דקמיע שאינו מומחה הרי אסור לצאת בה לרשות הרבים. מכל מקום נראה דבטעם האיסור חילוק הוא, דאי כהשו"ע הרב הרי ככהאי גוונא בעצם מותר לצאת בה לרה"ר כיון

נקרא טלטול 'לצורך גופו' אף על הצד אם היינו נוקטים לאסור בנידון שאלתינו עד שידע בבירור שיעשה לו הפעולה הנצרכת וכו', (ענף א' ובהערה סק"א).

(ב) חידוש התהל"ד, דאף דסתם כשמל"א אסור לטלטלה מחמה לצל, מכל מקום אם צריך לו באיזה זמן מן השבת להשתמש בה לצורך גופו אז מותר לטלטלו אף בזמן שמקודם 'מחמה לצל' כדי שלא תשבר או שלא תגנב, כיון דגם זה מיקרי 'לצורך גופו' על ידי שרוצה להשתמש בה היום, וראייתו לזה * מהא דמדייק בדבריו דהיתר זה הוא משום דגם הטלטול 'דמחמה לצל' נקרא 'לצורך גופו', אולי יש להוכיח כראי' לנד"ד דכשמטלטלה לצורך גופו מותר בכל ענין אף אם אין ברור לו שכלי זה יעשה עבורו את הפעולה הנדרשת, והסבר ההוכחה בזה, (ענף ב').

(ג) מביא לשונותיו של רש"י הק' בסוגיא דטלטול כשמל"א ומדייק מיני' דבכל ענין מותר לטלטלה כשמטלטלה לצורך גופו * כמו כן גם מדיוק לשון השו"ע הרב שהסביר מהות הטלטול דלצורך גופו 'דהיינו שנמלך להשתמש איזה תשמיש בגוף כלי זה', ג"כ מוכח להתיר בכל ענין, (ענף ג').

(ד) תפילין נחשב ככלי שמל"א ומותר לטלטלה בשבת רק לצורך גופו ומקומו * חידוש הרב, דלטלטלה בשבת 'לשמירה מהמזיקין' נחשב לצורך גופו ומותר, ומקור הדין במס' ברכות דתפילין שמירה הוי * חידוש הפרי מגדים כעין זה להתיר לבישת התפילין בבית לשמירה כקמיע וכדומה משום דאז הוי לצורך גופו * הפמ"ג בחידושו הנ"ל ציין למג"א סימן ש"ח סקנ"ז בדין טלטול

ולכאורה עדיין האיך מותר לו ללבוש התפילין במצב כזה כשאין ברור לו שאכן ישתמש בה לצורך גופו והיינו שהתפילין אכן תרפאהו, כי הרי רק ספק הוא שמא תרפאהו, וא"כ בכהאי גוונא הוה לן לאסור טלטול התפילין כי אינו נחשב 'לצורך גופו' באם נקבל כצד המחמיר שבשאלתכם על נידון דידן. ועל כרחק מוכח לכאורה דבטלטול לצורך גופו אין נצרך שאכן ידע בוודאות שיועיל לו לצורך גופו, כי עצם הטלטול עבור מה 'שרוצה' שישמשהו לצורך גופו זה כבר סגי, והיינו טעמא גם דטלטול התפילין לשם קמיע שהותר בשבת בבית, ודו"ק.

מסקנת הדברים - למעשה

ולכן למסקנת הדברים נראה הדבר פשוט להלכה למעשה, דמותר לטלטל בשבת כלי שמלאכתו לאיסור לצורך גופו, כשנמלך להשתמש בה מלאכה המותרת בשבת וכוונתו ורצונו הוא לזה, אף שאינו יודע מראש אם אכן יצליח באמת לעשות עם כלי זה המלאכה הנצרכת.

תמצית וקיצור כל האמור:

(א) מהא דהתיר המשנה טלטול מחט של יד בשבת ליטול בו את הקוץ שהוא נקרא 'לצורך גופו', יש למישמע מינה להתיר הטלטול בכל ענין גם אם אין ידוע לו מראש בבירור שאכן הכשמל"א יעשה לו את הפעולה הנצרכת, והסבר ההוכחה בזה * מברר בפשטות, דמהא דאיתא במשנה שם להתיר טלטול הרחת והמלגז להאכיל עמו את הקטן, אין להוכיח ג"כ להתיר בנד"ד, משום דאל"כ הרי יש לחוש בה דילמא לא יאבה הקטן לאכול ממנו, כי בזה פשוט הדבר דבוודאי

דהוי כלי ושם מלבוש עליו ורק דאסור גזירה שמא ישכח ויסירן בידו בלכתו לבית הכסא כמבואר בסימן ש"א שם. ואי כהפמ"ג דמדמהו להא דקמיע הרי בכהאי גוונא אסור לצאת בה לרשות הרבים משום חשש שמא אין מועיל כלל ואין תורת תכשיט עליו וא"כ אין עליו תורת כלי כלל, וכדברי הרב בש"ח סעיף ע"א הנ"ל. ועכ"פ אף אם לא היה נפק"מ להלכה לענין רשות הרבים או לענין שאר דברים, מכל מקום נפק"מ ביניהם לענין טלטולה לצורך גופו.

טלטול התפילין 'לצורך גופו' דשמירה כדין קמיע, מוכח דאינו ברור שאכן תרפאהו או תשמרהו לצורך הענין שעבורה לובשה * לכאורה איך מתיר הפמ"ג לבישת התפילין לצורך גפו דשמירה כשהוא רק ספק אם ישמרהו או לא, ובכה"ג יתכן דאסור וכשאלת השואל, וע"כ מוכח דבכל גוונא מותר לטלטל לצורך גופו * מסקמת הדברים הלכה למעשה בהאי דינא, (ענף ד' ובהערה סק"ג).

ובזה אסיים את דבריני, בבקשה שיהיו נא לרצון אמרינו, והשי"ת מנפלאותיו יראנו, שבמהרה נזכה לראות בשמחת קהלינו, בביאת משיח צדקנו, במהרה בימינו, אמן כיה"ר.

הכונה"ח בברכת 'כהנא מסייע כהנא' ידירכם המצפה להצלחתכם

קמיע שאינו מומחה, ומשמע דדימה היתירו בתפילין להא דקמיע דייקא * הבאת מקור הדין דטלטול קמיע שאינו מומחה, בבית, ובכרמלית, וביציאתו לרשות הרבים, ופסק המג"א והשו"ע הרב והמשנ"ב בזה * עכ"פ בקמיע שאינו מומחה מוכח דמדובר מקמיע כזה - שלא שבוודאי אינו מומחה וכן לא שבוודאי הוא מומחה, והיא רק 'שמא' מרפאת * לכאורה אין נפק"מ 'להלכה' בין מהלך הרב לבין מהלך הפמ"ג בסיבת לבישת התפילין כשמירה, לענין היציאה בהן לרשות הרבים, ואולי בטעם 'איסור' היציאה בהן לרה"ר איכא נפק"מ ביניהם האם אסור רק מטעם גזירה שמא יסירן או שאסור מחשש שאינו תכשיט ומלבוש כלל * עכ"פ להפמ"ג שתולה להתיר

מו"ר המשגיח רבי שלמה וולבה זצ"ל אמר בשיעורי החומש שלו (מובא בשיעורי חומש פ' מקץ עמ' שמו) שהחפץ חיים שקל פעם להוציא כרוז ברוסית עם תוכחה לגויים שיקפידו על שמירת שבע מצות בני נח וכך לא יעכבו עוד את הגאולה. ומבאר המשגיח זצ"ל את כוונתו שרצה לעשות כן משום שהוא ריחם עליהם שסופם לירש גיהנום בגלל זה. בסופו של דבר החפץ חיים זצ"ל נטש את הרעיון הזה כי הבין שהם לא יצייתו לו. (ספר יקרת עמים, על דיני שבע מצות בני נח, קרית ספר תשע"א, בהקדמה)

"כדאי להזכיר מה ששמעתי ממו"ח הרה"ג ר' יעקב טייטלבוים זצ"ל, רב בבהכ"נ קהל עדת יראים בקיז גרדנס נ"י. מה ששמע מרבו המובהק פוסק הדור מרן הגאון ר' מאיר אריק זצ"ל. שמלשון שו"ע הרב יכול לדייק הרבה חידושי הלכות... [וכן הורה למעשה יעו"ש בתשובותיו אמרי יושר]. גם סיפר לי מו"ח ז"ל שפעם תוך שיחה עם הגאון מברענאן המהרש"ם בעל דעת תורה, אמר לו הר"מ אריק, שכבוד תורתו לומד שו"ע הרב מקופיא כמו שלומד ספר... [אחד מספרי גדולי פוסקים האחרונים] ולכן אין כבוד מוצא בו חידושים, אבל אני מונה בו אותיות כמו בספר הרמב"ם ולכן אני מוצא בו אוצר בלום של חידושים. ואח"כ סיפר הר"מ אריק שיחה הנ"ל להגאון ר' אברהם מ.מ. שטיינבערג זצ"ל אבד"ק בראד בעל מחזה אברהם, ואמר לו הר"מ אריק, ונראה מה יהי' הסוף [תוצאה משיחה הנ"ל עם הג' מברענאן]. ואמר הר"מ אריק שאח"כ קיבל תשובה מהמהרש"ם בזה הלשון "מאז שכבודו גילה לי סוד שו"ע הרב מצאתי בו חידושי דינים לאלפים ולרבבות".

(קונטרס 'זכרון רפאל משה' [שכולל ביאורים וצינונים על סי' לו שבשו"ע הרב], ברוקלין תשנ"ז)